

Sygn. akt VII Kz 355/21

Sygn. akt Sądu Rejonowego w K.(...)

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lipca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Leszek Wojgienica

Protokolant: st. sekr. sąd. Grzegorz Gładkojć

po rozpoznaniu w sprawie cudzoziemki **T. T.** oraz pozostającego pod jej opieką małoletniego dziecka **M. T.**

zażalenia cudzoziemki na postanowienie Sądu Rejonowego w K. z dnia 28 maja

2021 r., wydanego w sprawie (...)w przedmiocie przedłużenia okresu pobytu w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w K. na okres od dnia 7 czerwca 2021 r. do dnia 4 października 2021 r. godz. 23:00

na podstawie art. 437 § 2 kpk

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że uchylić stosowany wobec cudzoziemki T. T. oraz małoletniego pozostającego pod jej opieką M. T., środek w postaci pobytu w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w K., nie uwzględniając wniosku Komendanta (...) Oddziału Straży Granicznej o jego przedłużenie do 4 października 2021 r. godz. 23:00;

II. zobowiązać cudzoziemkę T. T. wraz z małoletnim pozostającym pod jej opieką M. T. do zamieszkania w Ośrodku (...) (...)-(...) O. oraz zgłaszania się 2 razy w tygodniu placówce Straży Granicznej właściwej dla miejsca pobytu.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. postanowieniem z dnia 28 maja 2021 r. wydanym w sprawie o sygn. (...), na podstawie art. 89 ust. 4 i 6 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedłużył pobyt cudzoziemki T. T. oraz pozostającego pod jej opieką małoletniego dziecka M. T. w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w K. na okres od dnia 7 czerwca 2021 r. do dnia 4 października 2021 r. godz. 23:00uzasadniając decyzję trwającymi administracyjnymi procedurami dotyczącymi udzielenia ochrony międzynarodowej.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyła cudzoziemka, która zaskarżając orzeczenie w całości, zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.

- art. 89 ust. 4a ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP poprzez o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP poprzez przedłużenie jej pobytu w detencji, jakkolwiek opóźnienie w postępowaniu w przedmiocie udzielenia jej ochrony międzynarodowej nie wynika z jej winy, a okoliczność ta nie była analizowana w uzasadnieniu postanowienia w I instancji;

- art. 88 ust. 1 z dnia 13 czerwca 2003 roku o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP poprzez zaniechanie rzetelnego zbadania przesłanek uzasadniających zastosowanie środków nieizolacyjnych i niezastosowanie tego przepisu w okolicznościach sprawy, gdy na terytorium RP jest stroną postępowania o udzielenie ochrony międzynarodowej i przysługuje jej pomoc socjalna, w tym zamieszkanie w jednym z ośrodków dla cudzoziemców, bądź istnieje możliwość zobowiązania jej do zgłaszania się w określonych odstępach czasu do wskazanego organu, a ww. wskazane środki nie były wobec niej dotychczas stosowane;

- art. 88a ust. 3 pkt 1 ww. ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP poprzez umieszczenie jej w strzeżonym ośrodku, jakkolwiek jest ofiarą przemocy i bardzo źle znosi pobyt w ośrodku, który zagraża jej zdrowiu i życiu;

- art. 88a ust. 3 ww. ustawy w zw. z art. 401 ust. 4 ustawy o cudzoziemcach poprzez umieszczenie jej w ośrodku strzeżonym wraz z małoletnim dzieckiem, nieuwzględnienie jego najlepszego interesu i niezbadanie, czy detencja nie wpłynie negatywnie na jego stan psychofizyczny;

2. Naruszenie przepisów postępowania, tj.:

- art. 94 § 1 pkt 5 oraz art. 251 § 3 Kodeksu postępowania karnego w związku z art. 89b ust. 5 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP poprzez nieprawidłowe uzasadnienie postanowienia i brak wskazania przyczyn, dla których konieczne jest zastosowanie środka izolacyjnego, mającego charakter ultima ratio.

Podnosząc powyższe zarzuty autorka zażalenia wniosła o zmianę skarżonego postanowienia poprzez nieuwzględnienie wniosku Komendanta Placówki Straży Granicznej i nieprzedłużanie jej pobytu w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców. W razie nieuwzględnienia powyższego wniosła o uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie cudzoziemki okazało się zasadne, skutkując koniecznością zmiany zaskarżonego postanowienia o przedłużeniu pobytu cudzoziemki i jej małoletniego dziecka w strzeżonym ośrodku poprzez uchylenie tego środka i zastosowanie środków alternatywnych do detencji. Zasadnie bowiem zarzuciła skarżąca, że Sąd Rejonowy niedostatecznie rozważył wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności te dotyczące przyjętej podstawy przedłużenia pobytu cudzoziemki i jej dziecka w ośrodku strzeżonym, jak też możliwości zastosowania środków wolnościowych. Zgodnie z przepisem art. 89 ust. 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - w przypadku gdy przed upływem okresów, o których mowa w ust. 1 i 3, postępowanie w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej nie zostało zakończone decyzją ostateczną i nadal zachodzi którakolwiek z okoliczności, o których mowa w art. 87 ust. 1, sąd może przedłużyć okres pobytu wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców na czas określony, niezbędny do wydania takiej decyzji. Przy czym nie sposób nie zgodzić się ze skarżącą, iż w aktualnym stanie sprawy nie istnieje już konieczność zebrania z jej udziałem informacji, na których opiera się wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w sytuacji, gdy cudzoziemka została w toku tego postępowania przesłuchana, zaś w dniu 9 czerwca

2021 r. została tejże sprawie wydana nieprawomocna decyzja (art. 87 ust. 1 pkt 2). Jakkolwiek została ona zaskarżona odwołaniem przez skarżącą, to skorzystanie z przysługującego cudzoziemce uprawnienia nie może, w ocenie sądu odwoławczego, przesądzać o zasadności uznania, że w dalszym ciągu istnieje potrzeba zbierania informacji z jej udziałem wobec złożenia przez wymienioną wyjaśnień w przedmiotowej sprawie. Nie można również uznać za przekonującą argumentację sądu I instancji, wyrażoną w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, który zasadności przesłanki wymienionej w art. 87 ust. 1 pkt 3 cyt. ustawy upatruje w okoliczności niezłożenia przez cudzoziemkę wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej niezwłocznie po zatrzymaniu, bowiem jej zatrzymanie nastąpiło w dniu 8 kwietnia 2021 r., a rzeczony wniosek cudzoziemka złożyła już w dniu 10 kwietnia 2021 r., skutkiem czego okres ten bez wątpienia nie może być kwalifikowany jako zamierzona zwłoka celem opóźnienia wydania decyzji o zobowiązaniu do powrotu.

Zasadne pozostają także dalej idące argumenty skarżącej, wskazujące na naruszenie, w toku rozpoznania wniosku Komendanta (...) Oddziału Straży Granicznej w K., dyspozycji art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez brak dostatecznego rozważenia, możliwości zastosowania wobec cudzoziemki i jej dziecka środków alternatywnych do detencji. W myśl art. 89 ust. 7 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej Sąd, rozpatrując wniosek o przedłużenie okresu pobytu wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w strzeżonym ośrodku, ocenia, czy istnieje możliwość zastosowania środków, o których mowa w art. 88 ust. 1. Należy mieć na uwadze, że cudzoziemka ma pod opieką małe, niespełna 5-letnie dziecko. Z licznych notatek służbowych i oświadczeń cudzoziemki zgromadzonych w aktach sprawy wynika, że pobyt cudzoziemki i jej dziecka w strzeżonym ośrodku powoduje u wymienionych problemy natury psychologicznej. Niewątpliwie przebywanie przez długi

okres zarówno cudzoziemki, jak i jej dziecka, w zamkniętym ośrodku może negatywnie wpływać na ich stan psychofizyczny, w szczególności małoletniego dziecka. Rzecznik Praw Dziecka w wystąpieniu generalnym z dnia 06 marca 2018 r., podkreślił znaczenie art. 3 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka, który stanowi, iż: „We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez (...) sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka”. Zasada ta, z mocy art. 9 oraz 91 ust. 1 i 2 w zw. z art. 241 ust. 1 Konstytucji RP stanowi część krajowego porządku prawnego i powinna być bezpośrednio stosowana, zaś w przypadku kolizji z przepisami ustaw – posiada pierwszeństwo. W analizowanym wystąpieniu zasygnalizowano konieczność wnikliwego badania, przy poszanowaniu zasady dobra dziecka, możliwości stosowania środków alternatywnych do detencji przy rozstrzyganiu odnośnie do pobytu w strzeżonym ośrodku małoletnich cudzoziemców. O nieskuteczności środków alternatywnych do detencji nie może a priori przesądzać fakt, że cudzoziemka nielegalnie przekroczyła granicę państwową Rzeczypospolitej Polskiej. Zagadnienie przedłużania detencji małoletnich cudzoziemców było również przedmiotem orzekania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W wyroku z dnia 10 kwietnia 2018 r. B. i in. p-ko Polsce (skarga nr (...)) Trybunał podkreślił, że umieszczenie dziecka w strzeżonym ośrodku nie stanowi zapewnienia najlepszego interesu dziecka. W pierwszym rzędzie należy rozważyć zastosowanie środków wolnościowych, zaś detencja powinna zawsze być rozwiązaniem, po które sięga się w ostateczności.

Mając powyższe na względzie, dzieląc częściowo argumentację podniesioną w treści środka odwoławczego, zaskarżone postanowienie należało zmienić, uznając, że obecnie nie istnieją wystarczające przesłanki do kontynuowania stosowania wobec cudzoziemki oraz małoletniego pozostającej pod jej opieką środka detencyjnego w postaci pobytu w strzeżonym ośrodku w sytuacji gdy nie ma przeszkód, aby zastosować wobec wymienionych środki alternatywne przewidziane w art. 88 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Uwzględniając powyższe uwagi, orzeczono jak na wstępie.